

بولنور. اوچنچي دورده اهرمن يزدانه تفوق ايدر. دردنجي دورده يزدان اهرمنه غالب كلير. بوندن صوكره اهرمن ده يزدانه تعبد وپرستش ايلر.

زندكتابلرنده يزدانك نصل وجود بولوب صوكره دنياي واهرمي نه يولده خلق ايتديكنه دائر معلومات يوقدر. يالكر يزدان ايله اهرمنك زروان رآقه رونده شخص واحدن عبارت ايكن بربرندن آريله رق يزدانك دنيا وموجوداتي تكوين ايتديكي روايت ايديلير وموجودات كي يزدانك ده مخلوق اولديغنه اعتقاد اولنور. زندوستاده يزدان ايچون (شكل الاكال) ونوردنيلشدر. موجودات ده ب ن انتشار ايدن شعاعات ايمش. دبستانك روايتنه كوره يزدان زردشته ديمش كه: «هر پرده هر زرده ضيا كورولورسه بنم نورمدن عبارت اولديغني ناسه تفهيم ايت؛ دنيا ده هج برشي نورك فوقنده دكلدر. نه قدر محاسن وبدايح وار ايسه كافه سني بن وجوده كتيردم»

يزدان موجودات ماديه وغير مادييه ن زندوستانك هونورور تعبير ايتديكي بر كلام مقدس واسطه سيله تكوين ايتمشدر.

افلاطونك تصورات تعبير ايتديكي افكاره زندكتابلري (فرو) يعني صور معنويه وتماثيل اطلاق ايدرلر. آتشك، شهرلرك، كويلرك، حيواناتك، تكميل موجوداتك بر تماثلي واردز. يزدانك تماثلي (هونور) اولديغني كي كائناتك صورت ده زروان - آقرون يعني زمان ازلي ومكان ايديدر. بونلر يزدانه مخصوص اولان برنجي دورده وجوده كلهرك ايتدلري بر حال تعين ده قالمشدر ودها صوكره موجودات ايله اتحاد ايله مشلردر. بونلردن صوكره زردشتك سماء تصور ايتديكي مخلوقاتدن بحث ايدلمشدر كه بونلرده (امشاسپند) و (ايزد) لردر. امشاسپند تسيم اولان اعز

طرز قديم معمارينك اصلاحي كي فنون وصنايعه ايتدكلري خدمتار نامحصور ايسده اشبو مقاله ده اطناب كلامدن احترازاً شوقدرله اكتفا ايدلمشدر.

— — — — —

﴿ ايران قديمك تاريخ فلسفه ﴾

﴿ ومذاهي ﴾

(مابعد)

آرالرنده كي مناسبت نور ايله ظلمتك نسبتي كيدير [۱]

زنداستاده آهورا - مهزداو ناميله ياد اولنان يزدانه زردشتلر صفت خالقيت اسناد ايدمر ك پرستش ايدرلرايدي. زندوستاده يزدان ايچون شو سوزلره تصادف اولنور: «خالق كائنات اولان آهورا - مهزداوي كمال تقديس و ثنا ايله ياد ايدمر؛ انوار ازليه سندن جهان مستفيد اولور؛ صفوت وعلوتي وجدانه تأثير ايدر؛ عقل وذكاسي بتون دنيايه شاملدر؛ منبع علم اودر؛ بزي احيا وازراق ايلر؛ اكمل مخلوقات اودر».

خالق شر و ظلمت اولان اهرمنك قوت و اقتداري ايسه يزدانه نسبتله پك محدوددر. زندوستايه وبالخاصه بونده - هشه كوره زمان هر بری اوج بيك سنه دن عبارت اولق اوزره درت دوره تقسيم اولنور. برنجي دور مختصر آ يزدانه مخصوصدر. ايكنجي دورده يزدان ايله اهرمن برلكده

[۱]. «علي روايه بوكتاب (زندوستا) قرق ايكي فصلدن عبارت اولوب ايلوم ايكي فصلي قالمش واساس اعتقادي اسكي مجوسلرك نور و ظلمت سوزلريني ساده لشديره رك يزدان نامنده بر خالق خير واهرمين اسمنده بر خالق شر ايتاندن وبونلرك فوقنده بر خدای قادر اعترافله يته ناره پرستشدن عبارت بولمشدر. (لغات تاريخيه وجغرافيه)

ايلر يله يوب ايجلرنده مقتدر مورخلر يتيشمش و بونلر پك چوق آثار بر كزیده يازمشلردر. بونلر ميانسنده (۹۲۲) سنه ميلاديه سنده وفات ايدن (طبري)، اون اوچنچي عصر ميلاديه يتيشن (مسعودي)، (ابو الفرج) و (ابن اثير) هر بری بر قوم ايچون مدار افتخار اوله جق مشاهير مو. رخيندنلرلر. (ابوالفدا) ايله (ابن خلدون) دخی اون دردنجي عصر ميلاديه فرسران سياحه معارف اولان ايكي مؤرخ بن نظيردر. مؤرخين عربك اكثري يالكر وقعه نويسلك و ياتليقيط وظيفه سيله اكتفا ايدمر ك افكار عموميه نك بياني، وقايعك ترتيب وتناسبي، صحت وقايي اثبات ايچون ايراد ادله وسرد محاكات كي تاريخ نقطه نظرندن اهميتي دركار اولان جهتلري مهمل براقشدر. زمانسنده وسعت معلوماتيله مشهر بولنان (مسعودي) ده بيله بوخصايص مفقوددر. يالكر حقيقي مؤرخ صفتيله طائغه شايدان اولنلر وار ايسه انلرده، يازديغني رواياتك كافه سي منابع موثوقيه مسند بولنان (ابن اثير) ايله نظيري آنجق (مونتسكيو) ده كوريله بيرله جك بر كشايش فكر و فسخت قريحه ايله وقايي تصوير وهر بر حادثه يي حده تدقيقدن كچره رك صحتي تحقق ايتدكدن صوكره قبول وتقرير ايدن (ابن خلدون) در. عربك شعراسي دخی پك بيوك نام قزانمشلردر. بونلرك قلندن چيقان اشعار ومدونات حقيقه ابلاغ مقالات عنوانسه شايبته در. بونلر ميانسنده اصحاب معلقات سبعة ايله اوصاف ستوده حضرت خيرالبشري متذكر اولان (حسان)، (ليبي)، (ابونواس)، (المتني)، (ابوتمام)، (ابو العلي) و (فرزدق) فحول شعرادن معدوددرلر.

قوم نجيب عربك جبر و كيميا فنلرينك ايجادی، ساعت وكاغداعمالی، ارقام هندسيه نك اختراعي اوروپاليلردن اول باروت استعمالی،

صولره، اغاج و میوه لره، آتسه و معادن
مؤکلدرلر. امشاسپندلرک الکیوکی بهمن [۱]
درکه حسن ظن دیکدر. اردبهشت، شاهیور،
سانپدومات، خرداد و مرداد امشاسپندلرک
بیوکلرندندر.

یزدلر کونلره، آیلره، نجومه، سوریلره،
کویلره و شهرلره مؤکل عد اولورلر. ایزد
لرک الکیوکی مترا [۲] درکه هر مزد یعنی
یزدان و شمعدن کنایه ظن ایدلش ایسه ده
دکدر. مترایه عین یزدان ده دیرلر. زند
ویازند لسانده محرر مؤلفات قدیمیه کوره
متراک بیک قولاغی واون بیک کوزی
اولوب ارض ایله سما آراسنده دولاشه رق
اهرنک مخلوقاتی اولان داروج لری طرد
ایدر وارضه ضیا و حرارت ویریر و چنیود
[۳] ده میزانه مؤکلدر. مترادن صوکره
ایزدلرک بیوکی یزدانک ارض اوزرنده وکیلی
اولان سروش در. زنداستانک اقسامندن
بونده هشتکون کائاته دائر شو معلوماتی
ویرر:

«بن که یزدانم قرق بش کون متادیا
چالیشهرق امشاسپندلرک معاونتیه سمایی»
الشمش کونده صولری، یتش بش کونده
ارضی، اوتوز کونده آفاجلری، یکرمی
کونده حیواناتی و یتش بش کونده انسانلری
خلق ایتدم.

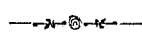
بودرت دوره تکرین ایچون پارسیلر
ایام مخصوصه ده شهر آیین اجرا ایدرلردی.
بونده هشتک روایتیه کوره آتشدن
مخلوق اولان سما ایکی طبقه دن عبارتدر.

[۱] «پسکوس». برخی کوبند از نژاد
تاوت است. کشتاسب چون سخت دلیرید ارد.
شیرش خواند. زیرا که درباری ارد خشم را
کوبند. بزبان یونانیان بهمن کسی را کوبنده که
اندیشما نمیگوید» (نامه خسروان)

[۲] «فخرا وزنده زند ویازند لغتنده یاغهور
وباران معناسنه در» (برهان قاطع)

[۳] «میروود وزنده زند ویازند لغتنده
صراط کوپرینه دینر» (برهان قاطع)

برنجی طبقه ثابت و یزدانک اقامته مخصوصدر.
متراک مؤکل اولدینی ایکنجی طبقه اجرام
ایله برابر البرز [۱] دینلن یوکسک بر
طاغک اطرافنده حرکت ایدر. پارسیلرک
اعتقادینه نظراً صولر بولماغک زروه سندن
نعبان ایدرک ایرماقلر و دکرلر وجوده
کلشدر. پارسیلر ارضی بش کشوره تقسیم
و آرالرنده زارس دینیلان دکر تصور ایدرلر.
یوکشورلرک اک معموری ایراندر.

تراجم احوال

«تاریخ طبیعی علماسنده»

قووی به

ژورژ - لئوپولد - فره دریق - قره تین
- داغوز قووی به، ۱۷۶۹ سنه سی اغستوسنک
یکرمی اوچنجی کونی، فرانسه نک «دوب»
سنجانی مرکزی بولنان «مون بهلیار» قصه -
سنده تولد ایتمشدر. پدری، فرانسر اداره -
سنده بولنان بر اسوچیره الایی ضابطانندن
اولوب مجموع ثروتی، مقداری جزئی بولنان تقاعد
معاشنه منحصراً اولمسیله قووی به، هنکام صبا -
وتنده فضائل و معلومات تامه بی حائر اولان والده -
سندن مکمل درس کورمه مش اولسه ایدی،
پدرندن غایت ساده بعض معلوماتدن باشقه
برشی استفاده ایده میه چکی درکار ایدی.
والده سنک تعلیم و تربیه سنه کنديسنک استعداد
خارق العاده سی انضمام ایده رک درت یاشنده
او قومق، یازمق او کرشم ایدی؛ اون یاشنده
ایکن مشاهیر طبیعیونندن «بوفونک» قوش
رسملرینی قوییه ایدر، آنلری تهالکله او قودینی
تعریفانه کوره تلون ایلر ایدی. قووی به
اون درت یاشنده مکتب درس لرینی اتمام
[۱] «درکرز وزنده ایران وهندستان آراسنده
برلند و عظیم طاغ اسمیدر» (برهان قاطع)

واکال ایله دی. تمام بوصرمده ایدی که «دوق
دوورتمبرخ» ک صحابت و حمایت سایه سنده
مکاتب عالیته دن «آقاده می دوستوتغارد»
لیلی طلبه صفتیه مجاناً قبول ایدلدی. بو
مکتبک پروغرامی دارالمعلمین طرزنده ترتیب
ایدلش اولدینندن هر مسلک ایچون طلبه
یتیشدر مکتبه ایدی. لکن فامیلیاسنک ضرورت
حالی، کنديسنه بره مسلک مستثقل اتخاذ
ایده بیله چک قدر وقت ضایع ایتمهک مساعده
اولمادیغندن مکتبدن چیقار چیمز تحصیلدارلق
وظیفه سیله نورماندیا اصحاب یسار و املا کنندن
برینک نزدینه کیردی (تموز سنه ۱۷۸۸).
بوئانده قووی به اون طقوز یاشنده بولنیوردی.
(۱۷۸۸ - ۱۷۹۵) تمام یدی سنه مدت
وظائف مأموره سنی حسن ایفا ایتمهکله برابر
هر کون خالی زمانلرینی کندينجه اک معزز
اولان «تاریخ طبیعی» تحصیلنه حصر ایتدی.

دکرک قریبی، موقعک مناظر طبیعی سی،
خصوصیه حسب المأموریه کنديسنک راحتی
اشتغاله مساعده برر وسیله اولمسیله «قووی به»
بوندن استفاده ایله او آرائق تبعات مهمه سنک
نتایجی قله آلدی که بویولده یازمش اولدینی
اثرلر اربابی نزدنده مظهر حسن قبول وتلقی
اوله رق کنديسنک ده اشتهارینه باعث اولدی.
بناء علیه پارسه کلدیکی زمان (نیسان سنه ۱۷۹۵)
باش راهب «تس سی به» نک توصیه سیله
بر چوق کبرانک توجه و حرمتلرینه نائل
اوله رق بونلرک دلائلیله یکدیگری متعاقب
صنایع نفیسه قومیسونی اعضالغنه، «پانتاوم»
مکتبی معملکنه ونهایت تاریخ طبیعی موزه -
خانه سنده تشریح تطبیق معملکی معاونلکنه
تعیین اولندی.

شو صوک مأوریتندن آلدینی معاش
سکسان یاشنده کی پدریله برادری فره دریق
نزدینه جلب ایتمهک مساعده درجه ده بولنق
جهتیه آنلری پارسه کتیرته رک بویولده کی
آرزوسنی استحصال ایتدی. آرتق بونندن